

**ЕВРОПЕЙСКИ СЪВЕТ
ПРЕДСЕДАТЕЛ**

Аахен, 29 май 2014 г.
EUCO 120/14

PRESSE 321
PR PCE 110

**Реч на председателя Херман ван Ромпюй при
получаването на международната награда „Карл Велики“,
Аахен, 29 май 2014 г.**

Откъси

„Как е възможно хората днес да виждат в Европа причината да се чувстват безсилни и обезправени, след като нейният замисъл бе именно да ги направи по-силни и да им даде възможност да градят своята собствена история?“

В отговор на това усещане някои призовават за „повече“, а други за „по-малко“ Европа, някои дори желаят и двете, в зависимост от случая. Оттук може би произтича тази смесица от нежелание и очакване, която наблюдавахме и на европейските избори от миналата седмица.

В идеята за Европа акцентът винаги е бил върху пространството. От самото начало обичайните действия бяха премахване на границите — за стоки, работници, инвестиции — облекчаване на движението на хората и предприятията, подемането на инициативи, оползотворяването на възможности. Дори днес в различни области — от енергетика през телекомуникации до цифрова икономика — ние мислим за отваряне на граници, за създаване на голямо общо пространство.

Ала ние така и не видяхме Европа като дом, като убежище, и днес плащаме цената за това. Европа, големият двигател на възможности, днес се възприема от мнозина като нежелан „натрапник“, закрилникът на свободата и пространството се разглежда като заплаха за сигурността и родното.

З А П Е Ч А Т А

Dirk De Backer - говорител на председателя - ☎ +32 (0)2 281 9768 - +32 (0)497 59 99 19
Preben Aamann - заместник-говорител на председателя - ☎ +32 (0)2 281 2060 - +32 (0)476 85 05 43
press.president@consilium.europa.eu <http://www.european-council.europa.eu/the-president>

EUCO 120/14

1
BG

Нужно е да намерим правилния баланс. От решаващо значение е Съюзът да бъде и закрилник. Неотложно е да направим така, че Съюзът да се възприема не само като благоприятстващ бизнеса, но и работещите, не само хората в движение, но и избралите да градят живота си на едно място, не само притежаващите дипломи и говорещите чужди езици, а всички граждани; хората не бива да се възприемат само като потребители, на които им допада да купуват продукти на ниска цена и да имат богат избор, но и като трудещи се, които могат да припознаят другия като съперник за своите работни места.

Пълният текст на речта следва по-долу:

(BG)

(...) За мен е голяма чест.

Позволете ми да благодаря на г-н Линден и на съвета на директорите за това голямо отличие. Изразявам своята благодарност и на кмета, г-н Филип, за добрите думи, и на гражданите на Аахен за приема в кметството на техния град.

На мястото, на което стоим днес, някога се е издигал замъкът на Карл Велики...

Всеки път, когато посещавам това място, ме завладяват мисли за хода на историята през изминалите хиляда и двеста години. Днес това усещане е особено вълнуващо.

Благодарение на това свое наследство град Аахен притежава солидно съзнание за историята... Историята, не като обездвижваща сянка на миналото, а като постоянно напомняне, че ние сами сме строители на своето бъдеще.

Именно заради това през 1949 г. Вие основахте наградата „Карл Велики“. Когато нашите държави бяха в руини, град Аахен, пограничният град, градът на Карл Велики, съумя да погледне отвъд границите на националните държави.

Вие имахте смелостта да провъзгласите ново начало: „Европа“.

(BG)

А кой, ако не *Карл Велики*, би могъл по-добре да олицетвори френско-германското помирение? *Pater Europae* — бащата на Европа, бе последният управлявал франки и германи като една нация, преди континентът да бъде разделен на три части от неговите внуци във Вердюн през 843 г. Последваха векове на безконечно насилие, чак до ужасяващата битка в същия този Вердюн през 1916 г., а и след нея...

В известен смисъл обединението на Европа не е нищо друго освен превъзможване на първоначалния Вердюнски договор! За разлика от времената на Карл Велики обаче, сега това става по наша воля, а не насила.

За мнозина в Западна Германия и други държави в периода след войните „Европа“ беше начин отново да започнат да пишат своята история. По думите на основателя на наградата „Карл Велики“, д-р Курт Пфайфер, нищо не е било по-неотложно от борбата с представата, „*че нищо не може да се противопостави на мощния ход на историята и че всички опити за това са обречени още от самото начало.*“

Може би днешните дни са още един такъв момент, когато трябва да се борим с идеята за безсилието пред историята. Ще се спра отново на този въпрос.

Преди да продължа позволете ми да поздравя носителите на наградата „Карл Велики“, които отново са в Аахен по този повод. Техният изключителен житейски път на европейци и този на предшествениците им, ни говорят за един континент, тръгнал противно на всички очаквания по пътя към следвоенно обединение.

По случайност аз работих за големия министър-председател на Белгия, Лео Тиндеманс, когато той бе удостоен с наградата „Карл Велики“. Бях на 28 години и емоцията, дори вълнението, около обявяването на това присъждане са все още живи в моето съзнание. Тиндеманс тъкмо бе написал своя доклад за Европа от 1975 г. Той твърдо вярваше в щедростта на европейската идея, „*една благородна мисъл*“, и бе мой политически учител и в тази насока.

Днес мисля също за още двама мои предшественици като министър-председатели на Белгия: Жан-Люк Деан и Вилфрид Мартенс. И двамата ни напуснаха тази година. Те също разглеждаха европейското единство като най-великото начинание на нашето време и му посветиха живота си. Изразявам почит към паметта им.

Тази награда не е само признание за мен лично. Аз виждам в нея признание за смелата работа на европейските ръководители и всички европейски институции в борбата с екзистенциалната заплаха на финансовата криза.

Както носителката на наградата „Карл Велики“ Ангела Меркел веднъж отбеляза: „Провал за еврото означава провал за Европа.“

Това беше най-сериозната заплаха пред единството на Европа и заедно ние успяхме да я преодолеем. Ние спечелихме тази битка.

Като председател на Европейския съвет аз смятах още от самото начало, че моята задача е да работя като пазител на доверието между държавните ръководители. Доверието е основата за трудните решения, безценен актив, когато решенията се вземат между двадесет и осем лидери. Макар на моменти да изглеждаше крехко, чувството за дълг никога не напускаше държавните ръководители на масата за преговори. Всички се бореха за запазване на единната валута, солидарно, отговорно.

През тези тежки моменти (а може би и поради тях), Европейският съвет изигра пълноценно своята роля. Без да се намесва в текущата работа на Съюза, той предприемаше действия, когато това бе нужно: за да се набележат приоритети, за да се намери изход от спорни ситуации, за да се даде отговор в кризисни моменти.

Като първи постоянен председател на институцията бих искал да благодаря на всички нейни служители, независимо от тяхната длъжност — те също имат своя принос в изграждането на тази нова служба.

Европейският съвет и неговите редовни срещи на върха са много видим знак, че Съюзът не е само Брюксел, а 28 нации, които активно работят рамо до рамо. Случващото се във всяка една от тези страни — в икономически, социален и политически план — оказва огромно въздействие върху останалите. Такава е реалността на нашата взаимообвързаност днес.

За народите от Европа годините на споделени усилия дадоха ясно да се разбере: *европейската политика е вътрешна политика.*

Това е нов етап от нашия дълъг път.

Днес, когато Европейският съюз се намира в навечерието на политическо обновление, е важно да гледаме напред. От икономическите сътресения през демографските промени до измененията в климата — в този свръхконкурентен свят ние трябва да насочим усилията си към правилните приоритети. Списъкът е ясен: работни места и възстановяване, задълбочаване на паричния съюз, климат и енергетика, свободи и сигурност, европейски действия в световен мащаб. Няма обаче да се спирам подробно на тези въпроси, не е тук мястото за това.

Бих искал във времето, което ще прекараме заедно, да се спра и на друг важен въпрос: как хората възприемат Европейския съюз и какво е отношението им към него. Предизвикателството е още по-голямо във времена, когато обществеността изпитва съмнения.

Току-що чухме три неща, които по въздействащ начин ни напомниха какво „обещава“ Европа — мир и демокрация, просперитет и солидарност, цивилизован и суверенен живот на нациите.

Искам да благодаря сърдечно на министър-председателите на Грузия, Молдова и Украйна за това, че приеха поканата да дойдат в Аахен в тези неспокойни времена за техния регион и ги поздравявам за куража им, приветствам Вашия кураж.

Положението във вашите страни вълнува всички нас. Дестабилизацията от страна на общия ни съсед Русия е неприемлива, още по-жалко е, че в същността си тази велика страна изцяло принадлежи към европейската цивилизация, към европейската култура. Без Шекспир или Балзак, Достоевски нямаше да е авторът, когото познаваме, без Гогол нямаше да има Кафка, без Толстой нямаше да има Томас Ман.

Страните от Европейския съюз не изпитват носталгия по „славното“ си минало, което никога повече няма да се върне, нямат амбиции за разширяване на границите за сметка на съседите, прекъснат е цикълът от поражения и отмъщения — всички държави членки са обърнали тази страница и уверено гледат към бъдещето.

Днес Вие говорихте за това какво означава Европа за Вас, за Вашите страни. За всички присъстващи тук и за мен в това число Вашите думи бяха ценно напомняне, безценен подарък.

Multumesc, Mahd-lobt. Dyakuyu. Благодаря!

Не е ли фрапиращо, че днес Европейският съюз изглежда донякъде по-популярен извън своите граници, отколкото вътре в тях?

Наблюдаваме как във все по-голяма степен основните възможности и свободи, които ние европейците имаме и към които другите хора се стремят, биват поставяни под въпрос.

Това наистина е решаващото предизвикателство: как хората възприемат Съюза и какво е отношението им към него.

Как е възможно хората днес да виждат в Европа причината да се чувстват безсилни и обезправени, след като нейният замисъл бе именно да ги направи по-силни и да им даде възможност да градят своята собствена история?

В отговор на това усещане някои призовават за „повече“, а други за „по-малко“ Европа, някои дори желаят и двете, в зависимост от случая. Оттук може би произтича тази смесица от нежелание и очакване, която наблюдавахме и на европейските избори от миналата седмица.

Това, разбира се, са много обширни въпроси. Аз бих искал обаче да се спра по-конкретно на един подценяван въпрос.

Става дума за начина, по който хората възприемат нашия Съюз — преди всичко като пространство, а не като място. Позволете да обясня. Пространството и мястото наистина не са едно и също.

Мястото — *ein Ort* — означава закрила, стабилност и принадлежност. То е също *ein Heim* — там където хората се чувстват у дома. От своя страна, пространството — *ein Raum* — дава възможност за движение и открива възможности. При него става дума за посока, скорост и време.

Като човешки същества ние се нуждаем и от двете. Пространство, в което да летим, и място, което да е нашето гнездо. Ние сме много просто скроени същества!

В идеята за Европа акцентът винаги е бил върху пространството. Помислете върху това.

От самото начало обичайните действия бяха премахване на границите — за стоки, работници, инвестиции, облекчаване на движението на хората и предприятията, подемането на инициативи, оползотворяването на възможности. Дори днес в различни области — от енергетика през телекомуникации до цифрова икономика — ние мислим за отваряне на граници, за създаване на голямо общо пространство.

Ала ние така и не видяхме Европа като дом, като убежище, и днес плащаме цената за това. В продължение на десетилетия този модел функционираше добре. Отворените граници създадоха огромни възможности — за работа, търговия, обучение зад граница. Последствията от отварянето във всичките му проявления бяха до голяма степен омекотени чрез икономическия растеж и изгражданите паралелно с отварянето социални държави.

В моя роден край — Фландрия, през тринайсетте години, които изминаха от момента, в който започнах гимназия, до момента, в който завърших университет, благосъстоянието се удвои. Да вземем друг пример — Полша, чието богатство на глава от населението при падането на желязната завеса беше колкото това на Украйна, днес е поне три пъти по-богата.

През всичките тези години решаващо в разделението на задачите беше, че Европа отваря, а националните правителства закрилят. Никой не е очаквал нещо друго.

Нещата обаче се промениха. Глобализацията подложи на натиск социалните държави. Кризата наложи нова роля на институциите на Европейския съюз.

В резултат на това настъпи драматична и рязка промяна: докато десетилетия наред Европа бе свързвана с отваряне, освобождаване, деблокиране, еманципиране и оправомощаване, внезапно тя започна да бъде възприемана като намесваща се, съдеща, предписваща, диктуваща, коригираща, дори наказваща... Европа, големият двигател на възможности, днес се възприема от мнозина като нежелан „натрапник“, закрилникът на свободата и пространството се разглежда като заплаха за закрилата и мястото. Нужно е да намерим правилния баланс. От решаващо значение е Съюзът да бъде и закрилник.

Неотложно е да направим така, че Съюзът да се възприема не само като благоприятстващ бизнеса, но и работещите, не само хората в движение, но и избралите да градят живота си на едно място, не само притежаващите дипломи и говорещите чужди езици, а всички граждани; хората не бива да се възприемат само като потребители, на които им допада да купуват продукти на ниска цена и да имат богат избор, но и като трудещи се, които могат да припознаят другия като съперник за своите работни места.

Как да постигнем този баланс? Когато става дума за закрила, хората очакват от Европейския съюз две неща.

Първо, очаква се Съюзът да се намесва при проблеми, които очевидно надхвърлят възможностите на отделните държави. Второ, очаква се Съюзът да *не* се намесва там, където националните власти могат да се справят най-добре.

По две направления хората *наистина* искат Европа да защитава интересите им и да ги предпазва от заплахи и те са свързани с глобализацията и трансграничните въпроси.

Пример за това е безразсъдната финансова спекулация, в отговор на която изграждаме банков съюз и затягаме примката около международното укриване на данъци. Или да вземем заплахата, която представляват злоупотребите с интернет, социалният дъмпинг, газовите олигарси — всичко това са въпроси, по които Европа има твърди позиции и полага все по-сериозни усилия.

Закрилата не означава да се затворим в пределите на границите си. Тя не е равнозначна и на търговски протекционизъм. Част от нея се състои именно в работата със страни отвъд границите ни за разрешаване на проблеми като нестабилността, беззаконието или незаконната имиграция. Това е Европа в ролята си на закрилница — там, където размерът ѝ наистина оказва влияние. Мащабът е от значение. Но има и други случаи, когато точно *поради* мащаба си Съюзът трябва да действа внимателно.

Да не се намесва, а да зачита обичайните места на закрила и принадлежност — от националния избор на система за социална сигурност през регионалните традиции и идентичност, чак до местното производство на сирене.

Сложността на баланса е в това да знаеш кога да действаш като Съюз и кога не. Поддържането на този баланс е колективна задача и затова той трябва да се основава на диалог. Хората очакват разумни правила, справедливо прилагани, и борба със злоупотребите.

За мен лично посланието на гражданите към Съюза като цяло *Е* ясно: бъдете по-силни навън и по-грижливи у дома.

(BG)

Да покажем повече сила навън и по-грижливо отношение във вътрешен план: това е общата ни задача, която днес трябва да стои пред всички институции и правителства.

Няма да е лесно, но е важно: хората трябва да се чувстват у дома в нашия Съюз. Европа не бива да бъде просто едно голямо пространство на разкрепостеност и свободи, тя трябва да бъде и място, което можем да наречем свой дом.

Убеден съм, че можем да постигнем това.

Тази година — 2014 г., в която си припомняме страшните събития от преди сто години, трябва да ни напомня за следното: мирът е в основата на всичко. Без мир никой няма да намери нито своето щастие, нито своя дом!

Но да се чувстваш у дома в Съюза ще изисква и съзнание за това неуловимо нещо — малкото повече „душа“ — което прави Европа изключителна. Тук освен борбата за мир, просперитет или могъщество, става въпрос за култура, идентичност, съдба...

Спомням си, че когато бях на шестнайсет години прочетох определение за културата, цитирано в есе на Пол-Анри Спаак, който по случайност, заедно с Тиндеманс, до днес беше другият белгийски носител на наградата „Карл Велики“: „*Културата*“ — казва той — „*е това, което остава, след като забравиш за всичко останало.*“ След като достигнеш до същината. Това твърдо ядро на европейската цивилизация се намира навсякъде на нашия континент.

(BG)

Европа освен това носи и определена идея за човека — *der Mensch* — за личността. Както пише Артур Кьостлер, един човек е равен на неизмеримо повече от един милион разделен на един милион. Всеки човек има значение. Това е основната ценност на нашата велика цивилизация, която заслужава да бъде закриляна; това е посланието на Европа към света.

Благодаря Ви. Vielen Dank.
